

Gemeente Veenendaal

Accountantsverslag 2023

Definitief - 30 mei 2024

Inleiding

Aan de gemeenteraad van de gemeente Veenendaal

Doetinchem, 30 mei 2024
459601/RGW/NK

Geachte raad,

Wij hebben de jaarrekening 2023 van uw gemeente gecontroleerd. In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze bevindingen uit de controle onder uw aandacht. Daarnaast besteden wij aandacht aan de jaarrekening zelf en aan de interne beheersing.

Dit accountantsverslag kan het beste in combinatie met de jaarrekening over 2023 worden gelezen. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders.

Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken. Daarnaast hebben wij beoordeeld of het jaarverslag in overeenstemming is met de jaarrekening. Ons oordeel over de jaarrekening komt tot uitdrukking in de controleverklaring.

Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met het College van B&W en de ambtelijke organisatie. Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst met de auditcommissie op 28 mei 2024 besproken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Navigatie:

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

Vorige pagina

Inhoudsopgave

Volgende pagina

Inhoudsopgave

1. Kernpunten

2. Onderbouwing oordeel

3. Speerpunten gemeenteraad

4. Jaarrekening

5. Interne beheersing

6. Onze verantwoordelijkheid

7. Afsluiting

Inhoudsopgave bijlagen

Bijlage 1. Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Bijlage 2. SiSa tabel fouten en onzekerheden

1. Kernpunten

Strekking controleverklaring [getrouwheid]

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken als u de jaarstukken ongewijzigd vaststelt.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2023 van uw gemeente een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen en de baten en lasten in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (verder: Besluit Begroting en Verantwoording).

Rechtmatigheidsverantwoording

Tot en met het boekjaar 2022 hebben wij als accountant een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid en de rechtmatigheid bij de jaarrekening gegeven. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023 wijzigt dit in een oordeel over alleen de getrouwheid.

Het College van B&W neemt vanaf 2023 een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening en licht daarmee haar handelen toe in relatie tot de financiële bepalingen in de wet- en regelgeving.

Door opname van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening valt deze onder het getrouwheidsoordeel en controleren we of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is.

Wij vinden dat de opgenomen rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave van de werkelijkheid geeft.

Fraude en continuïteit

In onze controleverklaring beschrijven wij op welke wijze wij bij de controle hebben ingespeeld op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Daarnaast beschrijven wij onze controleaanpak van de gehanteerde veronderstellingen voor de financiële risico's in relatie tot de financiële positie van uw gemeente. Voor wettelijke controles is het verplicht om over deze twee punten te rapporteren. In bijlage 1 staan de teksten die wij in de controleverklaring zullen opnemen.

Resultaat en financiële positie

Zowel de jaarrekening als het jaarverslag geven voldoende inzicht in de totstandkoming van het resultaat en de financiële positie. Het resultaat voor bestemming is € 1,4 miljoen positief. Na verwerking van de mutaties in de reserves bedraagt het resultaat € 3,8 miljoen positief. De huidige financiële positie voldoet.

Interne beheersing op orde

De interne beheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen en past bij de omvang van uw organisatie. Wij hebben enkele verbeterpunten geadviseerd.

Controleproces goed verlopen

Wij hebben voldoende controle-informatie verkregen om een controleverklaring te verstrekken. Wij hebben de onderlinge samenwerking tijdens het controleproces als transparant en plezierig ervaren. Kwalitatief zijn er verbeterpunten. Wij evalueren de controle en bespreken met elkaar de verbeterpunten voor volgend jaar.

2. Onderbouwing oordeel

Oordeel jaarrekening

Ons oordeel over de jaarrekening is goedkeurend. De niet-gecorrigeerde controleverschillen en de resterende onzekerheden vallen binnen de goedkeuringstoleranties van 1% respectievelijk 3%, zoals deze met u zijn afgesproken.

WNT

Bij de controle van de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen die van invloed zijn op het oordeel.

SiSa

Bij de controle van de SiSa-verantwoording zijn geen afwijkingen die van invloed zijn op het oordeel. Er zijn wel onzekerheden.

Jaarverslag

Wij hebben geen tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag (de programmaverantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening gezien.

2. Onderbouwing oordeel

Goedkeuringstolerantie

Voor het goedkeuren van de jaarrekening maken wij gebruik van de goedkeuringstolerantie, de materialiteit. Als er fouten zijn in de financiële overzichten die groot genoeg zijn om invloed te hebben op de keuzes die mensen maken, dan worden die fouten als belangrijk beschouwd en zijn daarmee materieel. De te hanteren materialiteit is wettelijk voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden en bedraagt een percentage (1%) van de lasten plus de dotaties aan de bestemmingsreserves.

Niet gecorrigeerde controleverschillen

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van controleverschillen die niet in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt. Met u hebben wij afgesproken welke afwijkingen wij in dit verslag vermelden. U heeft ons gevraagd in ieder geval alle afwijkingen groter dan € 100.000 te rapporteren.

Omschrijving	Getrouwheid	
	Fouten	Onzekerheden
Levering zorg WMO en jeugd	€ 0	€ 1.487.000
H30 sport/bewegen, gezondheidsbevordering	€ 0	€ 838.000
H35B IZA-doelen 2023-2026	€ 0	€ 212.000
TOTAAL	€ 0	€ 2.537.000

Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	€ 2.866.000	
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)		€ 8.597.000

2. Onderbouwing oordeel

Toelichting verschillen

Onderstaand geven wij een nadere toelichting op het controleverschil.

Levering zorg WMO en Jeugd

Over de geleverde zorg in natura hebben we in 2023 voor een totaalbedrag van € 39,9 miljoen controleverklaringen van zorgaanbieders ontvangen. Voor het beperkte resterende deel van de uitgaven aan zorgorganisaties, € 2,3 miljoen, is geen (goedkeurende) controleverklaring ontvangen of zijn het kleinere zorgaanbieders, waarmee afspraken zijn gemaakt om geen controleverklaring aan te leveren. Dit bedrag is aangemerkt als onzekerheid.

Daarnaast is intern een onderzoek uitgevoerd naar de prestatieleveringen. Het interne onderzoek heeft de onzekerheid met € 0,8 miljoen verlaagd. De onzekerheid bedraagt derhalve € 2,3 miljoen minus € 0,8 miljoen = € 1,5 miljoen (afgerond).

H30 sport/bewegen, gezondheidsbevordering

Op basis van een steekproef is de geleverde prestatie die bijdraagt aan de besteding van deze regeling niet onderbouwd. De onderbouwing dient te worden opgeleverd door derden, maar heeft door omstandigheden vertraging opgeleverd. De volledige besteding is daarmee onzeker voor een bedrag van € 838.000.

H35B IZA-doelen 2023-2026

Op basis van een steekproef is de geleverde prestatie die bijdraagt aan de besteding van deze regeling niet onderbouwd. De onderbouwing dient te worden opgeleverd door derden, maar heeft door omstandigheden vertraging opgeleverd. Wij hebben deze uitkomst geëxtrapoleerd en komen daarmee op een onzekerheid in de onderbouwing van de prestaties van € 212.000.

3. Speerpunten gemeenteraad

Hierna geven wij een toelichting op de speerpunten voor de controle van de jaarrekening 2023 zoals de audit commissie deze ons namens de gemeenteraad heeft meegegeven. Deze speerpunten liggen in het verlengde van onze controleopdracht en zijn daar onderdeel van.

De audit commissie heeft ons 2 speerpunten meegegeven:

[1] Gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen

[2] Grondexploitaties

Op de hierna volgende pagina's gaan wij hier verder op in.

3. Speerpunten gemeenteraad

[1] Gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen

Nadere toelichting aandachtspunt uit controleplan

Gemeenschappelijke regelingen staan, als samenwerkingsverband, tussen meerdere gemeenten, op afstand van het lokale bestuur. In de jaarrekening 2022 staat: 'Vanwege de grote bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen is inzicht in en een effectieve sturing op alle verbonden partijen gewenst.'

Gevraagd wordt aandacht te geven aan de mate van transparantie en financiële sturing van de geldstromen en mogelijke versterking daarin. De te onderzoeken gemeenschappelijke regelingen zijn de GGDrU en regio Foodvalley.

Uitwerking

Algemeen

De basis voor grip en sturing op verbonden partijen is belegd in de nota Verbonden Partijen uit juli 2016. De actualisatie van deze nota is onderhanden. Deze wordt najaar 2024 aan de Raad voorgelegd.

GGDrU

De GGDrU staat voor GGD regio Utrecht. Deze GR is ingesteld om uitvoering te geven aan de taken die bij of krachtens de Wet publieke gezondheid zijn opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.

De GGDrU is een zogenaamde collegeregeling. De Colleges zijn daarmee zowel eigenaar als opdrachtgever van de GGDrU. In het Algemeen en Dagelijks Bestuur van de GGDrU zit 1 wethouder van en namens de gemeente Veenendaal.

Regio Foodvalley

De Regio Foodvalley is ingesteld om de Regio een Europese topregio te maken op het gebied van innovatie in de foodsector met versterking van de leefomgeving. De Regio Foodvalley is belast met het uitvoeren van de Regiodeal.

P&C cyclus van de verbonden partijen

Ieder jaar ontvangt de gemeente een kaderbrief van de GGDrU en de regio Foodvalley. Dit document geeft in hoofdlijnen de dienstverlening weer. Waar nodig wordt de kaderbrief voorzien van maatwerk. De kaderbrief wordt ter informatie naar de Raad gestuurd. Aan de hand van de kaderbrief wordt door de gemeenschappelijke regelingen een ontwerpbegroting opgesteld. Deze wordt voor een zienswijze aan de deelnemende gemeenten voorgelegd.

Gedurende het jaar ontvangt de gemeente tweemaal een tussenrapportage van de GGDrU en de regio Foodvalley. Deze tussenrapportages geven inzicht in de wijze waarop het beleid tot uitvoering is gebracht en een prognose voor de realisatie van het jaar ten opzichte van de begroting. De tussenrapportages worden ambtelijk beoordeeld.

3. Speerpunten gemeenteraad

Uit de tussenrapportages volgen begrotingswijzigingen. Deze worden voor een zienswijze aan de Raad voorgelegd. De zienswijze wordt teruggelegd bij de GGDrU en de regio Foodvalley.

Het jaar wordt afgesloten met de jaarstukken van de GGDrU en de regio Foodvalley. De jaarrekening is voorzien van een controleverklaring van een accountant. Inhoudelijk leggen de gemeenschappelijke regelingen in de jaarstukken verantwoording af over het gevoerde beleid en de gemaakte lasten in relatie tot de gemaakte afspraken.

De Raad van de gemeente Veenendaal heeft de keuze om voorafgaand aan het indienen van de zienswijze de GGDrU en regio Foodvalley uit te nodigen op een beeldvormende avond. Het College van B&W en de Raad hebben op deze avond de mogelijkheid om vragen te stellen over het gevoerde beleid.

Vervolgens worden de jaarstukken in de Raad van Veenendaal behandeld en wordt de zienswijze retour gestuurd naar de GGDrU en de regio Foodvalley.

De P&C stukken van de GGDrU en de regio Foodvalley over één kalenderjaar 2023 zijn/worden in de volgende periodes aan de raad voorgelegd:

- December 2021	kaderbrief over 2023
- Juni 2022	ontwerpbegroting 2023
- Maart 2023	begrotingswijziging 2023-1
- November 2023	begrotingswijziging 2023-2
- Juni 2024	jaarstukken 2023

Begroting en jaarstukken gemeente Veenendaal

Verbonden partijen of gemeenschappelijke regelingen worden op voorschrift van het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 5) niet geconsolideerd in de begroting en jaarstukken van de gemeente.

In de begroting en jaarstukken wordt in de paragraaf Verbonden partijen, in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording, de volgende informatie per verbonden partij opgenomen:

Het inhoudelijke belang van de gemeente in de verbonden partij en het openbaar belang dat daarmee gediend wordt;

- De financiële omvang van het belang;
- De omvang van het eigen vermogen van de verbonden partij;
- De omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij;
- Eventuele risico's voor de financiële positie.

Conclusie en aanbevelingen

Op basis van de hiervoor vermelde processen is naar onze mening de informatie van en naar de gemeenschappelijke regelingen voldoende transparant.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de periodieke evaluatie van de samenwerking, de informatievoorziening, de bereikte doelstellingen met de gemeenschappelijke regelingen voort te zetten bij het opstellen van de herziene nota Verbonden partijen. Wij hebben het College van B&W ook geadviseerd in ieder geval elke 5-10 jaar een evaluatie uit te voeren over het doel, nut en rendement van de samenwerkingsverbanden en eventuele daaruit voortvloeiende aanpassingen/verbeteringen aan te brengen.

Wij adviseren u als Raad de opvolging van deze adviezen te monitoren.

3. Speerpunten gemeenteraad

[2] Grondexploitaties

Nadere toelichting aandachtspunt uit controleplan

In de Jaarrekening 2022 is onder algemene ontwikkelingen vermeld:

‘Na jaren van sterke stijgingen van de woningprijzen, is in 2022 een daling ingezet. De bouwrijzen zijn afgelopen jaar sterk gestegen. Door de lagere verkoopprijzen, hogere bouwkosten (verduurzaming en circulair bouwen) en door de overbelasting van het energienetwerk, is de bouw van nieuwe woningen en bedrijven een stuk ingewikkelder geworden. Ondanks dat de vraag naar woningen onverminderd hoog is. Dit zal vooral zijn weerslag krijgen op de komende jaren waarin mogelijk minder woningen worden opgeleverd dan vanuit de grote vraag gewenst is.

En verder ten aanzien van de Risicoreserve: ‘In de Nota Grondbeleid 2020 - 2024 is opgenomen dat er jaarlijks door een extern bureau een vertrouwelijke risicoanalyse wordt opgesteld, waarin per project en op portefeuilleniveau het risicoprofiel wordt geschetst. Deze risicoanalyse omvat de grondexploitaties en grotere facilitaire projecten, de zogenaamde Meerjarige projectbegrotingen.

Voor de grondexploitaties betreft dit de projectrisico's en de project overstijgende risico's. De gemeente maakt risico's niet alleen inzichtelijk, maar zorgt met risicomanagement voor de beheersing van de risico's en treft de nodige beheersmaatregelen. De financiële risico's worden afgedekt door de Risicoreserve grondexploitaties.’

Gevraagd is aandacht te geven aan de mate van control op de grondexploitaties, gegeven de ontwikkelingen, de veranderende marktomstandigheden en de bijbehorende risico's.

Uitwerking

De gemeente loopt zowel kansen als risico's bij de grondexploitaties.

De gemeente Veenendaal heeft een adequaat systeem van control op de grondexploitaties, die uit een aantal elementen bestaan.

Er wordt situationeel grondbeleid gehanteerd. Per project wordt bepaald hoe actief de gemeente haar rol in grondbeleid voert conform het afwegingskader van de Nota Grondbeleid 2020-2024. Dat kan dus betekenen dat de gemeente bij bepaalde projecten actief grondbeleid voert, of faciliterend of welke mengvorm binnen actief faciliterend dan ook.

De gemeente stelt per grondexploitatie een begroting op. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door de raad. De projectbegrotingen worden in Totallink geregistreerd. Dit is een software applicatie voor grondexploitaties. De begroting wordt opgesteld door de projectleider in nauw overleg met de planeconoom. Elk project is maatwerk, waarbij onder meer gesteund wordt op ervaringen vanuit het verleden. Naar aanleiding van de initiële inschatting wordt aanvullend een plankostenscan uitgevoerd. Op basis van het aantal m2 's en inrichting vindt een globale check plaats op de aannemelijkheid van de schatting. Gedurende het project en naarmate meer inzicht wordt verkregen, wordt de exploitatiebegroting bijgesteld.

3. Speerpunten gemeenteraad

De gemeente voert jaarlijks een vertrouwelijke risicoanalyse uit. Deze wordt door een extern bureau opgesteld. Deze analyse geeft inzicht in de projectrisico's en de project overstijgende risico's die de gemeente in de grondexploitaties loopt. De analyse omvat zowel de grondexploitaties als de grotere facilitaire projecten, die worden gemonitord via de Meerjarige projectbegrotingen.

De gemeente zorgt voor een adequate risicobeheersing, door het treffen van beheersingsmaatregelen op basis van de risicoanalyse. Ze maakt gebruik van verschillende instrumenten. Zoals het afsluiten van anterieure overeenkomsten, het toepassen van fasering en flexibiliteit, het hanteren van marktconforme grondprijzen en het voeren van een actief grondprijnsbeleid.

De risico's worden door middel van de risicoreserve grondexploitaties afgedekt. Deze wordt gevoed door (tussentijdse) winstnemingen op grondexploitaties en positieve projectresultaten op einddatum.

De risicoreserve wordt jaarlijks getoetst aan de benodigde weerstandscapaciteit. Die wordt berekend op basis van de risicoanalyse. De risicoreserve wordt - indien nodig - aangevuld of afgebouwd.

De gemeente is zich bewust van de ontwikkelingen en veranderende marktomstandigheden die van invloed zijn op de grondexploitatie.

De gemeente volgt de trends en ontwikkelingen op de woningmarkt, de bouwsector en de economie nauwlettend en past de grondexploitaties hierop aan.

Er wordt geanticipeerd op de vraag en het aanbod van woningen, de prijsontwikkeling, de bouwkosten, de duurzaamheidseisen en de maatschappelijke opgaven. Dit vraagt soms flexibiliteit in de planning en onderhandelingsstrategieën bij grondverwerving.

Het bereiken van de stadsgrenzen noopt de gemeente Veenendaal om binnenstedelijk te bouwen. Om toch te kunnen voldoen aan de doelstelling om in de komende decennia 3.500 woningen te bouwen, worden een aantal grondexploitaties samen gepresenteerd als de 'Sporzone'. Een structuurvisie is hiervoor in ontwikkeling. In 2023 zijn geen nieuwe grondexploitaties vastgesteld.

Jaarrekening

Bij de afsluiting van het jaar is door een onafhankelijke partij een onderzoek uitgevoerd naar de waardering van 2 grondexploitaties en de daarbij behorende risico's.

Eventuele verliezen van bestaande grondexploitaties zijn als verliesvoorziening in de balans verwerkt.

De grondexploitaties worden geactualiseerd middels het vaststellen van het projectenboek 2024 in juni 2024.

3. Speerpunten gemeenteraad

Indexering 2024

Bij de actualisatie is rekening gehouden met een stijging van de externe kosten van 3%. Deze indexering sluit aan bij de algemene kostenontwikkeling volgens verschillende organisaties, zoals het CBS en Metafoor en zijn aanvaardbaar. Dit is ook aangegeven in het rapport van de externe deskundige. Ontwikkeling blijkt ook uit Outlook grondexploitaties. De bouwkosten zijn na jaren van forse prijsstijgingen in de loop van 2023 gestabiliseerd. Op jaarbasis is nog sprake van een beperkte stijging van de materiaalprijzen. De stabilisatie komt door een teruglopende investering in bouwprojecten door een verschuiving van grote en complexe aanlegprojecten naar onderhoudsprojecten. Daarnaast spelen de lagere energiekosten en gestabiliseerde materiaalkosten hierbij een rol. De lange termijn prognose voor de materiaalprijzen blijft onzeker, onder andere door de onzekere ontwikkelingen rondom energieprijzen en de bouwproductie (Metafoor, 2023).

Voor de indexering van de plankosten wordt 6% gehanteerd omdat deze afhankelijk zijn van de lonen en salarissen. De vakbonden hebben een akkoord bereikt over de loonsverhoging van 6% voor gemeenteambtenaren. Verspreid over 2024 (4,75%) en 2025 (1,25%), (CNV 2023). Binnen de gemeente Veenendaal zelf wordt de algemene loonindex aangehouden van 6,7% voor 2024. Daarnaast blijft er krapte op de arbeidsmarkt en een groeiende vraag door de hoge bouwopgave voor de komende jaren. De verwachting is daarom dat de plan- en VTU-kosten op korte en lange termijn zullen toenemen.

Voor de grondopbrengsten van de woningbouw wordt gerekend met 2% tariefstijging. De woningprijzen trekken weer aan en de bouwkosten zijn stabiel, op een hoog kostenniveau. Per saldo leidt dit tot stijging van de residuele grondwaarde (Metafoor, 2023). De nieuwbouwprijzen gaan naar verwachting in 2024 relatief en absoluut harder stijgen dan de bouwkosten.

In het kadaster vertonen de bouwgrondprijzen een schokkerige trend in 2023. De prijzen in het derde kwartaal van 2023 liggen wel hoger dan een jaar eerder. De verwachting is dat deze trend door zal zetten op korte en middellange termijn.

Indexering 2025 en verder

Er heerst veel onzekerheid over de economische ontwikkelingen na 2024. De effecten zijn nauwelijks te voorspellen. Zodoende wordt in de actualisatie van de begrotingen van de grondexploitaties vanaf 2025 de gebruikelijke parameter van 2% voor de indexering van de lasten en baten aangehouden.

Conclusie en aanbevelingen

Het proces van het opstellen van grondexploitaties is met voldoende waarborgen omgeven. Wij hebben vastgesteld dat de verwachte baten en lasten worden berekend volgens de macro-economische uitgangspunten waaronder die van gerenommeerde instellingen. Dit geeft houvast. De lokale situatie kan altijd afwijkingen geven.

Er gaat de komende jaren meer gebouwd worden. Daardoor zijn de kansen en risico's groter dan afgelopen jaren.

Wij hebben het College geadviseerd om ook gedurende het jaar (meer) inzicht proberen te geven in de financiële effecten van de ontwikkeling van de grondexploitaties. Wij adviseren de Raad hiernaar te vragen.

4. Jaarrekening

4.1 Financiële positie

4.2 Kwaliteit jaarstukken

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4.4 Overige bevindingen

4.1 Financiële positie

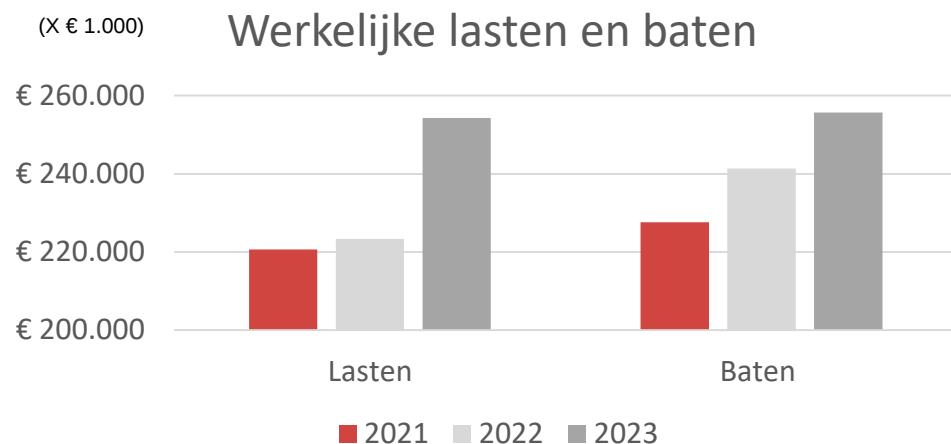
De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van de baten en de lasten over 2023 en de financiële positie van uw gemeente per 31 december 2023.

Saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten over het jaar 2023 is € 1,4 miljoen positief. Na verwerking van de reservemutaties is dit € 3,8 miljoen positief. Het positieve resultaat ten opzichte van de definitieve begroting van € 3,8 miljoen is voor een groot deel ontstaan door:

- Afval (€ 1 miljoen);
- Sociale leefomgeving (€ 2 miljoen);
- Opvang ontheemden Oekraïne (€ 1,1 miljoen)

Uit het verloop van de lasten en de baten blijkt de stijging in de omvang van de exploitatie en daarmee in de activiteiten van de gemeente.

Financiële positie

Het eigen vermogen van uw gemeente is ultimo 2023 € 108 miljoen (2022: € 106 miljoen). Hiervan is € 63 miljoen in bestemmingsreserves (2022: € 58 miljoen) opgenomen. Van de bestemmingsreserves is een groot aandeel (€ 28 miljoen) voor kapitaallasten geormerkt.

In 2023 is een nieuwe bestemmingsreserve 'Ontheemden' toegevoegd. Dit is in overeenstemming met het raadsbesluit van 14 december 2023 bij de 3^e BERAP.

De solvabiliteit is 34%, ten opzichte van vorig jaar 34%. De solvabiliteit geeft het aandeel van het eigen vermogen in het totaalvermogen weer. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, des te financieel gezonder de gemeente. Met 34% is dit neutraal volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de Provincies. Het solvabiliteitsratio sluit aan bij het gemiddelde solvabiliteitsratio van de gemeenten in een grootte klasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Uw gemeente heeft per 31 december 2023 voor een bedrag van € 140 miljoen leningen opgenomen. Dit is € 3 miljoen meer dan per 31 december 2022.

Incidentele baten en lasten

Het resultaat wordt voor € 42 miljoen door incidentele lasten en € 50 miljoen door incidentele baten beïnvloed. De incidentele lasten en baten komen voornamelijk voort uit de incidentele reservemutaties.

4.2 Kwaliteit jaarstukken

Kwaliteit van de jaarstukken voldoende

De jaarstukken bestaan uit 2 onderdelen, het jaarverslag en de jaarrekening.

Wij vinden de structuur van de jaarstukken duidelijk. Uw gemeente kent 6 programma's. Daarnaast worden de algemene dekkingsmiddelen, overhead en vennootschapsbelasting separaat in een overzicht gepresenteerd.

Het inzicht in de begroting en de belangrijkste afwijkingen in de realisatie zijn - per programma - in het jaarverslag toegelicht. De kwaliteit van de toelichtingen is goed.

Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag met daarin de paragrafen voldoet aan de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Er zijn geen tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening 2023.

Naleving van de verslaggevingsregels

Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn nageleefd. Hierin zien wij geen (belangrijke) afwijkingen.

Verloop van de controle

Het opstellen van de jaarrekening is over het boekjaar 2023 zodanig gepland om aan de auditcommissie de gecontroleerde jaarrekening eind mei 2024 voor te kunnen leggen en aan de raad half juni 2024.

Het concept van de jaarstukken was tijdig gereed en het jaarrekeningdossier bevatte voldoende onderbouwingen om de controle te kunnen uitvoeren. De afwikkeling was conform planning.

Wij kijken terug op een prettige en transparante samenwerking gedurende dit proces.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Kaderstelling

De financiële verordening (gebaseerd op artikel 212 gemeentewet) en de controleverordening (gebaseerd op artikel 213 van de gemeentewet) zijn herzien vanwege de rechtmatigheidsverantwoording, die nu in de jaarrekening is opgenomen.

De herziene financiële verordening en controleverordening zijn op 22 juni 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Beide verordeningen gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.

Het normenkader is door de gemeenteraad op 22 juni 2023 vastgesteld. In de financiële verordening in artikel 8a lid 1 is verwezen naar het jaarlijkse normenkader, waarbij de verantwoordingsgrens wordt vastgesteld.

De Raad heeft de verantwoordingsgrens op 3% van de lasten plus dotaties aan reserves gesteld. Op basis van de voorliggende jaarrekening is dit een bedrag van € 8.597.000.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is in de jaarrekening op bladzijde 195 opgenomen. Wij hebben vastgesteld dat deze overeenkomstig het voorgeschreven model is opgesteld.

Er zijn drie criteria vastgesteld om financiële rechtmatigheid concreet te maken, te weten:

- [1] het voorwaardencriterium
- [2] het begrotingscriterium en
- [3] misbruik en oneigenlijk gebruik.

Het College van B&W legt in de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af over deze drie criteria.

[1] Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium schrijft voor dat financiële handelingen alleen mogen plaatsvinden onder de voorwaarden zoals opgenomen in de wet of in een verordening.

Het voorwaardecriterium komt met name voor bij de volgende processen:

- Europese aanbestedingen
- Subsidieverstrekingen
- WMO en jeugd
- Participatiewet
- Omgevingsvergunningen
- Burgerleges
- Lokale heffingen
- Treasury

Europese aanbestedingen

Zoals toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering is er bij € 1,3 miljoen aanbestedingen niet de juiste inkoopprocedure gevolgd. Deze inkopen bij 11 leveranciers zijn hoger dan de Europese aanbestedingsgrens.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

[2] Begrotingscriterium

Het budgetrecht bepaalt dat de gemeenteraad toestemming geeft om het te realiseren beleid per deelprogramma binnen de vastgestelde begroting uit te voeren. Uitgangspunt van dit criterium is dat iedere afwijking van de begroting onrechtmatig is, zowel over- als onderschrijdingen.

In de rechtmatigheidsverantwoording worden alleen de afwijkingen toegelicht die niet passen in de afspraken tussen de gemeenteraad en het College van B&W en als die boven de verantwoordingsgrens uitkomen. De gemeenteraad wordt bij de behandeling van de jaarrekening of eerder expliciet gevraagd met deze afwijkingen in te stemmen.

Meer investeringen dan beschikbaar gesteld krediet

Er zijn kredieten overschreden. Hierop is geen inhoudelijke toelichting gegeven.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de overschrijdingen van de kredieten toe te lichten en expliciet te laten autoriseren door de Raad.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de investeringen van het boekjaar inzichtelijke te maken in het kredietoverzicht.

Meer lasten dan begroot

Op 3 programma's is sprake van een overschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting.

(X € 1.000)

	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Overschrijding
Fysieke leefomgeving	€ 44.314	€ 45.655	€ -1.341
Sociale leefomgeving	€ 129.320	€ 131.607	€ -2.287
Programma bedrijfsvoering	€ 34.013	€ 34.228	€ -215

Dit betreft open einde regelingen of deze worden gecompenseerd door hogere baten. Zoals aangegeven in artikel 8c lid 3 van de financiële verordening zijn deze overschrijdingen op grond hiervan acceptabel.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd een overzicht van de begrote lasten - afgezet tegen de werkelijke lasten - per programma in de jaarrekening op te nemen en daarmee de overschrijdingen van de begrote lasten toe te lichten.

Overige afwijkingen van de begroting

Op diverse programma's zijn de werkelijke lasten lager dan begroot en is er een afwijking van de begrote baten. In de afgelopen jaren was het gebruikelijk deze te melden bij de jaarrekening en deze lijn is ook in deze jaarrekening gevolgd. De afwijkingen zijn terecht niet meegerekend in het begrotingscriterium.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

[3] Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het is aan de organisatie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. Op basis van de eisen in de wet- en regelgeving vindt een vertaling plaats naar de opzet van de interne organisatie.

De gemeente Veenendaal beschikt over M&O beleid uit 2016. De naleving van dit beleid is voldoende getoetst.

Identificatie

De wijze waarop de gemeente de identiteit bij verstrekkingen uit de Participatiewet ca, WMO en jeugd moet vaststellen is dwingend in de wetgeving voorgeschreven. Er moet zekerheid worden verkregen over de nationaliteit van de aanvrager en diens verblijfstitel.

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is getoetst of de vaststelling van de identiteit van de belanghebbende en diens eventuele partner op een juiste wijze heeft plaatsgevonden. Bij het niet of onjuist vaststellen van de identiteit is er onzekerheid over de rechtmatigheid van de verstrekte voorziening.

De gemeente Veenendaal registreert na inzage de aard, het nummer van het ID-bewijs en de geldigheidsduur in het clientdossier. Dit in navolging van de AVG om geen kopie ID-bewijs meer op te nemen.

In 2023 is bij de ontbrekende registratie de noodzakelijke informatie ingevoegd. Er is geen onrechtmatigheid in het kader misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van identificatie.

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Toelichting op rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf Bedrijfsvoering

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording is het een vereiste dat het College van B&W in de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting geeft op alle afwijkingen die zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast dient te worden beschreven welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

De onrechtmatigheden boven de rapporteringsgrens van € 100.000 zijn toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering met maatregelen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen niet noodzakelijk.

Rapportagegrens

In artikel 8a lid 3 van de financiële verordening is opgenomen dat in de paragraaf Bedrijfsvoering fouten en/of onduidelijkheden groter dan € 100.000 worden toegelicht. In de paragraaf Bedrijfsvoering is een toelichting in overeenstemming met dit kader opgenomen.

Uitvoering verbijzonderde interne controle

De verbijzonderde interne controle is door de organisatie uitgevoerd.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de input voor de steekproeven aan te laten sluiten op de financiële administratie.

Intern inkoopbeleid

Wanneer de inkoopnormen uit de gids Proportionaliteit herhaaldelijk niet worden nageleefd of wanneer de documentatie en/of motivering ervan ontoereikend is, wordt van het College van B&W verwacht hierover te rapporteren via de paragraaf Bedrijfsvoering.

Uw organisatie heeft eigen inkoopbeleid vastgesteld waarin de gids Proportionaliteit is uitgewerkt. In 2023 is verbijzonderde interne controle uitgevoerd op het volgen van het intern inkoopbeleid voor inkopen onder de Europese aanbestedingsgrens. In de paragraaf Bedrijfsvoering is hierover gerapporteerd dat het proces voor verbetering vatbaar is.

Wet Fido en bijbehorende regelingen

Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Deze zijn niet gezien.

Onze bevinding over de rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van onze toetsing aan de wettelijke voorschriften voor de rechtmatigheidsverantwoording en de kaderstelling door de gemeenteraad hebben wij vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

De jaarrekening en het jaarverslag bevat de voorgeschreven informatie.

4.4 Overige bevindingen

Schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat de organisatie oordelen vormt en schattingen maakt, die van invloed zijn op de hoogte van de baten en lasten en de balansposten.

De schattingen en de hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Een goed inzicht in de jaarrekening vraagt kennis van de gemaakte schattingen. Deze lichten wij hier vanuit ons perspectief kort toe.

- **Grondexploitaties**

Er zijn 14 grondexploitaties. In 2023 is de grondexploitatie 'Spoorzone' geopend. Voor de berekening van de verwachte resultaten in de actieve grondexploitaties heeft uw College van B&W uitgangspunten geformuleerd. De baten en lasten van alle grondexploitaties worden onderbouwd door het hanteren van deze uitgangspunten. Deze zullen door de Raad via het projectenboek 2024 worden vastgesteld.

De rente is berekend op basis van de werkelijk betaalde rente, zoals dit is voorgeschreven in de notitie Grondbeleid van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording.

Voor de projectexploitaties wordt aan de projectleiders autorisatie gevraagd. Deze zijn, tezamen met de prognoses voor de totale baten en lasten, door de projectleiders geautoriseerd.

In 2023 is op de grondexploitaties winst verantwoord van in totaal € 0,8 miljoen. We hebben vastgesteld dat deze winst juist berekend is. Conform de voorgeschreven 'Percentage of completion' methode. Specifieke risico's zijn daarbij op de verwachte resultaten in mindering gebracht. Deze risico's zijn per project ingeschat.

De voorziening voor verliesgevende exploitaties bedraagt per ultimo 2023 € 39,2 miljoen (2022: € 36,2 miljoen). De berekende voorziening is gebaseerd op het verlies, contant gemaakt naar 2023. De disconteringsvoet die hierbij gehanteerd is van 2%, is in overeenstemming met de landelijke voorschriften vanuit de commissie Besluit Begroting en Verantwoording.

4.4 Overige bevindingen

- **Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen**

Een voorziening groot onderhoud dient gebaseerd te zijn op een meerjarenonderhoudsplan van maximaal 5 jaar oud. Het integraal duurzaam vastgoedbeheerplan is in 2021 vastgesteld. Dit geactualiseerde plan is de basis voor de onderhoudsvoorziening. De voorziening bedraagt per 31 december 2023 € 5,7 miljoen. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten voor deze voorziening. In de voorziening lijkt ruimte te zitten als gevolg van nog niet uitgevoerd onderhoud.

Voor het onderhoud van wegen is een bestemmingsreserve ingesteld (€ 2,9 miljoen). Aangegeven is dat er geen achterstallig onderhoud is.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd een onderhoudsplan voor wegen op te stellen om zo te bepalen of deze bestemmingsreserve toereikend is voor het onderhoud.

- **Voorziening riolering**

De voorziening Riolering is ter egalisatie van het riooltarief. In 2023 waren de lasten voor de aanpassing van de rioleringen lager dan de ontvangen baten. Dit heeft geleid tot een dotatie. De voorziening riolering bedraagt per 31 december 2023 € 5 miljoen en is onderbouwd met het omgevingsprogramma Openbare ruimte 2022-2025, waarin het gemeentelijke rioleringsplan is opgenomen. Wij stemmen in met de uitgangspunten voor deze voorziening.

- **Voorziening pensioen**

De voorziening voor pensioenen van wethouders is gebaseerd op actuariële berekeningen. Deze worden door een derde partij opgesteld. De gehanteerde rekenrente van 3,16% is conform de circulaire van het Rijk.

Daarnaast is er nog een aantal oud-wethouders na pensioengerechtigde leeftijd waarvoor de jaarlijkse uitkering ten laste van de exploitatie wordt gebracht. In de begroting voor de komende jaren is hiermee rekening gehouden.

Wij geven het College van B&W in overweging de volledige verplichting op te nemen in de voorziening pensioen en de jaarlijkse lasten uit de voorziening te halen.

- **Voorziening verlofsparen / stuwmeer verlofuren**

Bij de gemeente Veenendaal is per 31 december 2023 door diversen werknemers deelgenomen aan het verlofsparen. Deze deelname is vertaald naar een verplichting. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten van deze voorziening.

Er is geen sprake van een stuwmeer aan verlofuren bij het personeel.

4.4 Overige bevindingen

- Voorziening dubieuze debiteuren

Ultimo 2023 heeft uw gemeente vorderingen op diverse partijen. Er is een inschatting gemaakt van de (on)inbaarheid van deze vorderingen.

Voor de openstaande debiteuren van in totaal € 7,5 miljoen zijn op basis van een beoordeling per debiteur voorzieningen gevormd voor een bedrag van € 1,3 miljoen.

Voor de uitkeringendebiteuren is de schatting gebaseerd op de geïnde bedragen van voorgaande jaren. De hoogte van deze voorzieningen liggen in lijn met voorgaand jaar.

Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten voor deze voorzieningen.

- Voorziening dubieuze debiteuren precario

Uw gemeente heeft over de jaren 2015 tot en met 2019 bij een aantal bedrijven precariobelastingen opgelegd. Deze hebben hier bezwaar tegen gemaakt en er lopen gerechtelijke procedures. In 2021 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan en is de partij in het gelijk gesteld. Dit heeft geleid tot een terugbetaling van € 6,5 miljoen ten laste van de voorziening.

De restant voorziening bedraagt per 31 december 2023 € 1,9 miljoen en is bestemd voor resterende risico's. Er hebben zich in 2023 geen specifieke ontwikkelingen voorgedaan die van invloed kunnen zijn op de hoogte van de voorziening. Claims kunnen worden ingediend tot 5 jaar na de uitspraak. Als dit niet gebeurt kan deze voorziening vrijvallen.

4.4 Overige bevindingen

Overige bevindingen

- **Prestatielevering**

Wij hebben een steekproef uitgevoerd om de getrouwheid van de uitgaven te controleren. Alle geselecteerde facturen zijn met documentatie van levering onderbouwd.

- **Kosten verbonden partijen**

De gemeente Veenendaal heeft een deel van haar taken overgedragen aan gemeenschappelijke regelingen. De kosten van deze organisaties komen ten laste van de exploitatie van de gemeente Veenendaal. De kosten van VRU, IW4, GGD Regio Utrecht, Centrum voor jeugd en gezin en het Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal zijn in de jaarstukken op concept cijfers gebaseerd, omdat de definitieve cijfers op dat moment nog niet voorhanden waren.

- **Materiële vaste activa**

Er worden afschrijvingen berekend op basis van de annuïtaire systematiek. Op basis van de nota Waarderen en afschrijven is dit alleen toegestaan voor parkeergarages. Dit is in het verleden door de Raad geautoriseerd.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd deze toevoegingen in een actualisatie van de nota Waarderen en afschrijven op te nemen.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de boekwaarde van alle panden te beoordelen ten opzichte van de WOZ-waarde en eventuele taxatiewaarde.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd geen investeringen kleiner dan € 10.000 (de ondergrens voor activeren) op te nemen in de materiële vaste activa.

- **Specifieke uitkering Vergunninghouders (C68)**

Deze specifieke uitkering is in 2021 aan uw gemeente toegekend. In de voorwaarden staat dat de activiteiten voor het uitvoeren van deze regeling moeten starten voor Q2 van 2022. In april 2024 blijkt dat deze activiteiten nog niet zijn gestart.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de startdatum en einddatum van specifieke uitkeringen nauwlettend te volgen om zo niet onnodig middelen te missen.

5. Interne beheersing

Risico's interne beheersing

Bij de interimcontrole hebben wij de algemene beheersing, de inrichting van de processen en de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld. Naar aanleiding van de interimcontrole hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen in de boardletter d.d. 23 januari 2024 gerapporteerd aan de auditcommissie.

In de boardletter hebben wij per proces aangegeven welke risico's niet (geheel) worden afgedekt door interne beheersingsmaatregelen. Om voldoende controlezekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als gevolg van het ontbreken van deze (voldoende) maatregelen afwijkingen bevat, hebben wij aanvullende gegevenswerkzaamheden verricht om dit risico te verlagen.

IT omgeving

Wij hebben de automatiseringsorganisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor onze controle steunen we voor een beperkte mate op de automatiseringsomgeving van uw organisatie.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

5. Interne beheersing SiSa

Ontwikkeling Single Information Single Audit

Iedere gemeente kan extra geld krijgen om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Dit zijn specifieke uitkeringen. Gemeenten moeten elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze het geld hebben besteed. Dit doen zij via de methodiek SiSa: single information, single audit. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige verantwoording en eenmalige accountantscontrole. De informatie hiervoor wordt in een vast format opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening en voorzien van een controle door de accountant.

Het aantal regelingen dat verantwoord moet worden via de SiSa-bijlage is fors toegenomen in de afgelopen jaren. De gemeente Veenendaal dient de lasten en baten voor 34 toegekende subsidies via de SiSa-bijlage te verantwoorden.

De toename in het aantal subsidieregelingen waarvoor een SiSa verantwoording wordt gevraagd, vraagt veel tijd. De regelingen worden steeds complexer en dit vraagt een verdergaande samenwerking tussen meerdere afdelingen binnen de organisatie. Het proces voor het aanvragen en verantwoorden vraagt coördinatie, inrichting van de administratie en planning om te kunnen voldoen aan de voorwaarden om de specifieke uitkering uiteindelijk te kunnen ontvangen.

De kosten van de accountantscontrole en de inzet van eigen tijd nemen significant toe door deze extra regelingen en veel organisaties worstelen met het beheersbaar houden hiervan. Tijdens de controle zijn er diverse correcties doorgevoerd.

Bij het opstellen van de verantwoording dienen de kosten inzichtelijk te zijn en indicatoren over de prestatie te worden opgeleverd.

Een aantal specifieke uitkeringen worden doorgegeven aan andere instanties, zoals bijvoorbeeld de ventilatie van scholen en de Informatiepunten Digitale Overheid.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd bij het doorgeven van deze specifieke uitkeringen vooraf nauwkeurige afspraken te maken over de inhoud van de af te leggen verantwoording, het moment waarop en de onderbouwing van de geleverde prestatie en eventuele benodigde accountantsverklaringen.

De bestedingen van deze specifieke uitkeringen zijn rechtmatig voorzover de prestatie aangetoond is en vallen binnen de gestelde voorwaarden.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de geleverde prestatie gedurende de besteding vast te leggen en te onderbouwen.

Het opnemen van bestede uren onder de bestedingen is toegestaan voorzover het mogelijk is om de verrichte activiteiten aan te tonen.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de bestede uren van personeel te onderbouwen met een tekstuele toelichting van de verrichte activiteiten, toegespitst op de doelstellingen waarvoor de specifieke uitkering (SPUK) is verstrekt.

6. Onze verantwoordelijkheid

Onze opdracht

De jaarrekening 2023 is onder verantwoordelijkheid van het College van B&W opgesteld. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Wij hebben onze controle op basis van onze controlestandaarden voor accountantscontrole uitgevoerd. Daarnaast hebben wij het besluit Accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 2.866.000 (1% van de lasten en dotaties aan de reserves) en voor onzekerheden € 8.597.000 (3%).

Voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. Naast de controle van de jaarrekening hebben wij géén overige diensten en/of adviesopdrachten uitgevoerd. De voor uw organisatie in 2023 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid.

Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude gezien.

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het College van B&W van uw gemeente. Ingeval van fraude door het College van B&W melden we dit aan de gemeenteraad. Wij merken op dat onze werkzaamheden niet specifiek gericht zijn op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het College van B&W.

De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn werkzaamheden. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

7. Afsluiting

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door de gemeenteraad, op de website van uw gemeente samen met de controleverklaring van de accountant, te publiceren. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

De wetgeving rondom de WNT (Wet Normering Topinkomens) geeft aan dat de WNT-verantwoording door uw gemeente op internet gepubliceerd moet worden voor een periode van tenminste zeven jaar. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn.

Afsluiting

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking en open communicatie tijdens onze controlewerkzaamheden.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Bijlagen

Bijlage 1. Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Bijlage 2. SiSa tabel fouten en onzekerheden

In bijlage 1 geven wij de tekst weer die wij zullen opnemen in de controleverklaring inzake

- Fraude
- Continuïteit: financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Dit is niet de volledige tekst van de controleverklaring.

Bijlage 1 Tekst controleverklaring fraude

Fraude

Bij de aanvang van onze controle hebben wij een frauderisico analyse uitgevoerd. Hierbij hebben wij risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. De uitkomsten van deze frauderisico analyse zijn vertaald naar generieke en specifieke controlewerkzaamheden die onderdeel uitmaken van onze controleaanpak.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het systeem van interne beheersing, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het College van B&W inspeelt op frauderisico's. Ook hoe het bestuur het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het beperken van frauderisico's.

Als onderdeel van het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toewijding van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Aangezien de baten hoofdzakelijk bestaan uit de Algemene uitkering, subsidie ontvangsten van het Rijk en Provincies, lokale heffingen en leges, onderkennen we geen frauderisico in de verantwoording van de baten. De algemene uitkering en de subsidie ontvangsten zijn beperkt tot een opgave van derden. De lokale heffingen en leges betreffen een veelheid van posten van beperkte omvang waardoor geen risico ontstaat op een afwijking van materieel belang.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Bijlage 1 Tekst controleverklaring fraude

We hebben de beschikbare controle-informatie in overweging genomen en navraag gedaan bij relevante personen, waaronder de concerncontroller en de portefeuillehouder. Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Uit het geheel van onze werkzaamheden volgen geen signalen van aanwijzingen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Geïdentificeerd frauderisico

Doorbreking interne beheersing

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Controlewerkzaamheden en observaties

Het College van B&W en het management bevinden zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat ze in staat zijn de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersings-maatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Wij hebben specifiek aandacht besteed aan de effectiviteit van de ingebouwde waarborgen in de processen met betrekking tot handmatige journaalposten. We hebben een aantal memoriaalboekingen gecontroleerd op basis van de omvang en de omschrijving. Wij hebben bij de controlewerkzaamheden specifieke aandacht gehad voor eventuele manipulatie of bovenmatige bemoeienis van het management bij de totstandkoming van cijfers en belangrijke toelichtingen.

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot het overschrijven van interne beheersingsmaatregelen door het management.

Beïnvloeden van schattingen

Het risico dat schattingsposten onterecht door het management beïnvloed worden

Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op het opstellen van schattingen zoals voorzieningen. Wij hebben getoetst of de gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen adequaat zijn. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het management bij deze schattingen.

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot het maken van schattingen.

Bijlage 1 Tekst controleverklaring fraude

Geïdentificeerd frauderisico

Prestatie onderbouwingen

Het risico dat inkoopfacturen betaald worden, zonder dat hier een prestatie tegenover staat

Ongeautoriseerde betalingen

Het risico dat betaalbatches ongeautoriseerd worden aangepast en naar verkeerde bankrekeningnummers wordt betaald

Corruptierisico grondtransacties

Het risico op niet-zakelijke transacties bij de grondverkoop

Ambtelijke corruptie

Het risico op corruptie door ambtenaren, bestuurders en toezichthouders

Controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken met betrekking tot het leveren van de prestaties van de ingekochte goederen en diensten. Wij hebben door middel van een deelwaarneming vastgesteld dat de levering van goederen/diensten voor de onderzochte gevallen heeft plaatsgevonden overeenkomstig de inkoopfacturen.

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de inkoop.

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken bij het aanmaken van betalingen. Aanvullend hebben we data-analyse gedaan op alle bankmutaties.

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de betalingen.

We hebben de opzet en het bestaan van de interne beheersing met betrekking tot verkopen van gronden vastgesteld. Uit onze controlewerkzaamheden zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Wij hebben een deelwaarneming verricht op de materiële verkooptransacties. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde verkoopprijzen zijn gebaseerd op de nota grondprijzen.

We hebben vastgesteld dat er maatregelen zijn genomen rondom het bewaken van de integriteit en het voorkomen van de integriteitschendingen. We hebben navraag gedaan of er meldingen zijn geweest.

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor corruptie of vermoedens van corruptie.

Bijlage 1 Tekst controleverklaring continuïteit

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het College van B&W heeft de jaarrekening opgesteld waarbij inzicht is gegeven is de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te kunnen vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Onze controlewerkzaamheden om het inzicht, dat het College van B&W, geeft te evalueren en de beoordeling van de gehanteerde veronderstellingen omvatten onder andere:

- Kennisnemen van de toelichting op de financiële positie zoals deze is beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Kennisnemen van de beoordeling van de Provincie over de financiële positie inzake de begroting 2023 en evalueren of de daarbij behorende opmerkingen voldoende zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Evalueren van het proces van risicoanalyse en de gehanteerde veronderstellingen die het College van B&W heeft gehanteerd bij de totstandkoming van de informatie opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen;
- Evalueren of de paragraaf Weerstandsvermogen alle relevante informatie bevat, waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen;
- Inwinnen van inlichtingen bij het College van B&W over zijn kennis van risico's na de periode van de door het College van B&W verrichte risicoanalyse.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door het College van B&W gegeven inzicht aanvaardbaar is.

Bijlage 2 SiSa tabel

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2023 d.d. 12 januari 2024.

Wij zijn verplicht een tabel op te nemen in dit accountantsverslag met fouten en onzekerheden met betrekking tot de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen.

Deze tabellen dient u samen met de overige verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli 2024 bij het CBS aan te leveren, inclusief de hieronder vermelde oordelen in onze controleverklaring:

Bijlage SiSa tabel

Strekking controleverklaring

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend

Nr	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	geen	n.v.t.	n.v.t.
A20B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	geen	n.v.t.	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	geen	n.v.t.	n.v.t.
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	geen	n.v.t.	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	geen	n.v.t.	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	geen	n.v.t.	n.v.t.
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	geen	n.v.t.	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	geen	n.v.t.	n.v.t.
C68	Regeling specifieke uitkering vergunninghouders	geen	n.v.t.	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	geen	n.v.t.	n.v.t.
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	geen	n.v.t.	n.v.t.
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	geen	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	geen	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	geen	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage SiSa tabel

Nr	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	geen	n.v.t.	n.v.t.
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	geen	n.v.t.	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	geen	n.v.t.	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	geen	n.v.t.	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	geen	n.v.t.	n.v.t.
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	geen	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2023	geen	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	geen	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage SiSa tabel

Nr	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	geen	n.v.t.	n.v.t.
H27	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken 2023_met centraal persoon	geen	n.v.t.	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	onzekerheid	€ 838.000	Zie H2
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	geen	n.v.t.	n.v.t.
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	geen	n.v.t.	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	onzekerheid	€ 212.000	Zie H2

Samen bouwen aan duurzaam succes

Als ondernemer, manager of bestuurder dealt u dagelijks met veranderingen. Dan is het prettig om voor cijfers, financiële processen en fiscale vraagstukken zekerheid in te bouwen. Wij zijn graag die specialist dichtbij, die altijd een extra stap voor u zet en die naast de data altijd de mens ziet.

▼ Zullen we samen bouwen aan uw duurzame succes?